

Mírové náměstí Ústí nad Orlicí

Zpráva ze zapojení veřejnosti pro účely architektonické soutěže

30.7.2026

Shrnutí (2 min čtení)

Snad příliš nepřeháním, když řeknu, že Oušťáci mají svoje náměstí i přes všechny výhrady a nedostatky rádi. I proto by měl stát za každým dalším uvažováním o jeho budoucí podobě citlivý přístup k tomu, jak vypadá dnes. Napříč rozhovory v terénu i odpověďmi v anketě dominoval mezi dotázanými jeden názorový směr – místní si náměstí historicky i esteticky váží, ale mimo pořádané akce je pro ně „mrtvé“. Po páté odpoledne i o víkendech tu často „nepotkáte ani nohu“.

Více než velkou fyzickou proměnu tak místní poptávají zastavení současného trendu „vymírání“ – nejvíc jim vadí, že z náměstí postupně mizí všechen běžný, každodenní frmol, pochůzky, příležitosti pro setkání i poklábosení se sousedy. Skladba služeb a obchodů tomu nepomáhá, život se přesouvá na periferii do nákupních zón.

Dotázaní proto poptávají, aby se na náměstí co nejvíce podpořila různorodost obchodů, služeb a pohostinství, která by se mohla „vylít“ do veřejného prostoru. Předzahrádky, trhy, zelinářství, masna, mléčný bar, kam se dá za rozumné peníze zajít na chlebiček, Kovomat, pošta, kde se potkáte se známým a při tom si rovnou nakoupíte na sobotní oběd. „Oázka s kavárničkami“ a bezpečný prostor, ve kterém by lidé mohli bez strachu nechat děti pobíhat, zatímco si vypijí kávu nebo v příjemném prostředí sní zmrzlinu, se kterou nemusí pospíchat někam dál do „příjemnějšího“ prostředí.

Od budoucí podoby náměstí tak dotázaní nepoptávají žádné obří změny. Chtějí především zachovat historický ráz, zaměřit se na zvýšení bezbariérovosti celého prostoru, doplnit stín, zeleň, posezení, které umožní povídat si i ve větším počtu lidí, vodní prvek k aktivnímu užívání, cyklostojany, funkční veřejné toalety, pár herních prvků či nějaké umělecké dílo, které by přitáhlo pozornost a prostor oživilo. K tomu nějakou volnou plochu s přípojkou elektřiny, aby se zde daly i nadále pořádat akce, kulturní program rozložený do celého roku a nařízení, které by regulovalo vizuální smog.

Parkování a doprava na náměstí je jediné výrazněji polarizující téma. Jedna skupina dotázaných ho chce zachovat či rozšířit z obavy, že bez aut na náměstí život zmizí úplně; druzí ho chtějí zrušit, protože bez aut by tu teprve mohl vzniknout opravdu pobytový prostor. Někde mezi nimi leží návrhy různých omezených režimů – snížení počtu parkovacích míst, krátkodobé stání, zásobování mimo špičku, jeden jednosměrný vjezd apod. Pro přemýšlení nad budoucím návrhem je ovšem podstatné, že oba názorové póly argumentují stejným cílem – aby náměstí více žilo. Hodnotově se tedy shodnou, a to je pro další práci dobrá zpráva.

Podobná, ovšem mírnější dvojznačnost se objevila i u tématu zeleně – shoda je na potřebě stínu a zlepšení celkového klimatu náměstí, spor je v tom, zda trvalá výsadba neubere náměstí ceněné multifunkčnosti – odtud pochází i návrh na mobilní zeleň v přenosných nádobách.

Tato závěrečná zpráva je jedním ze vstupů do tvorby zadání architektonické soutěže a jeho hodnota spočívá i v tom, že ukazuje, jak nad jednotlivými tématy lidé přemýšlí a jaké argumenty pro svoje názory používají. Právě to může být cenné pro další uvažování nad předloženými návrhy revitalizace náměstí i další komunikaci, která může být pro úspěšné přijetí projektu stejně důležitá jako návrh samotný.

O zapojení veřejnosti

Prostředky vložené do studie a následné realizace jsou strategická investice. Dlouhodobě udržitelná proměna je ta, kterou má veřejnost za svou, proto by neměla přijít nečekaně a bez možnosti zapojit se.

Náměstí jako centrální veřejný prostor města přirozeně budí u místních pozornost a svou důležitostí zvyšuje jejich citlivost k jakýmkoli změnám. Je proto důležité v rámci revitalizace takového místa do dialogu o jeho proměně místní přizvat a v rámci celého procesu je vnímat jako partnery. Ostatně – místní obyvatelstvo lze vnímat jako největší odborníky na každodenní využívání náměstí i jeho proměny v čase.

Náměstí je zároveň prostorem, který by v ideálním případě měl sloužit co nejširší škále lidí bez ohledu na věk, vzdělání, sociální zázemí či způsob pohybu po městě.

Proto bylo v rámci zapojování veřejnosti důležité zvolit takové metody, díky kterým se může vyjádřit co nejširší škála lidí způsobem, který jim nejlépe vyhovuje (verbálně i neverbálně – např. kreslením, online i osobně apod.) Díky tomu výrazně zvyšujeme kvalitu podkladu do zadání architektonické soutěže, protože reflektuje různorodější škálu potřeb a preferencí.

Nečekejte proto grafy ani procenta, ale šíří témat, nápadů, zkušeností a přání, která se ve vztahu k náměstí napříč různými skupinami obyvatel objevila.

Důležité je ale také říct, že informace od dotázaných by měly sloužit jako jeden z informačních zdrojů, nikoli jako doslovné zadání. Může být praktickým návodem, kam úvahy nad náměstím směřovat, prevencí negativního přijetí a především – podkladem pro další komunikaci s místními, v rámci které by město a další zapojení aktéři měli ze své odbornosti srozumitelně vysvětlit, proč některé požadavky šlo nebo nešlo do návrhu zapracovat.

Jak zapojení veřejnosti probíhalo?

V ideálním případě by mělo zapojování veřejnosti umožnit lidem zapojit se přirozeně a v rámci jejich časových i sociálních možností. Proto byla zvolena metoda vícestupňového zapojení s důrazem na inkluzivitu zvolených metod.

Terénní průzkum a urbanistický workshop

Sobota 6.6.2026, celý den v rámci akce Město v pohybu, dvě dvojice tazatelů

Cíl: zmapovat silné a slabé stránky řešeného území a představy o ideální podobě náměstí, témata, nápady a zkušenosti místních ve vztahu k prostoru

Proběhly rozhovory v terénu nad setem otázek, doplněné o kreslení mentálních map nebo zakreslování do ortofoto map. Individuální přístup, v rámci kterého si soustředěně s člověkem povídáme o místě, umožní doslova poukazovat na konkrétní pozitiva i negativa prostoru.

Rozhovory s místními jsme doplnili o formát tzv. urbanistického workshopu, který je tvořen sérií alternativních a inkluzivních metod. Ty umožňují vyjádřit své představy i jinou než verbální cestou a jsou proto vhodné pro všechny, pro které může být zamýšlení nad prostorem a formulace názorů náročná (např. děti, teenagery, lidi se specifickými potřebami i zástupce národnostních menšin).

Inkluzivní formát dotazování zachytí i ty, kteří by jinak sítím klasických formátů participace (veřejné setkání v zasedačce na úřadě, dotazník) snadno propadli a zároveň umožňuje setkávání různých skupin obyvatel, které mohou o záměru vzájemně diskutovat, nahlédnout perspektivu druhých a dojít k pochopení ostatních aktérů.

Dohromady jsme během dne mluvili se **115 lidmi** napříč všemi věkovými skupinami. Nejmladšímu respondentovi bylo 8 let, nejstarším 75+ let. Rozhovor jsme vedli s rodiči malých dětí (kočárky, odrážedla), teenagery, paní na vozíčku, cyklisty, řidiči, starousedlíky i návštěvníky města.

Anketa – online i offline

Stručná anketa, jejímž účelem bylo dát lidem možnost vyjádřit se v rámci delšího časového úseku (v řádu týdnů). Anketa měla online i offline podobu a tvořily ji 4 otevřené otázky:

1. Kvůli čemu nejčastěji na náměstí chodíte a co máte na náměstí rádi? Čeho si na něm ceníte, dělá vám to radost a rozhodně byste chtěli, aby zůstalo zachováno?
2. Co vás na náměstí pokaždé naštvě, obtěžuje, je vám nepříjemné, brání vám trávit tam více času?
3. Zkuste se zasnít a představte si náměstí třeba za 5 let. Jak by mělo vypadat, abyste si řekli „teda, to máme ale skvělé náměstí!“ Co by na něm nesmělo chybět?
4. Chcete nám sdělit cokoli jiného, co se týká náměstí?

Celkem jsme získali více než **260 odpovědí**, více než 1 000 lidí si anketu alespoň otevřelo v online verzi, tzn. je o plánované architektonické soutěži informováno.

Místní aktéři

Lidé se specifickým pohledem nebo vztahem k řešenému území. V rámci průzkumu bylo osloveno sedm vytipovaných aktérů – představitel místních institucí v okolí náměstí (např. základní škola, muzeum, knihovna apod.) a dva provozovatelé obchodů a služeb na náměstí. Rozhovor se podařilo zrealizovat s pěti z nich. Pro zachování anonymity jednotlivých aktérů jsou informace od této skupiny integrovány do celkové zprávy a neoddělují se od zbytku zjištění.

Revitalizace Mírového náměstí

Jak by mělo vypadat náměstí, na kterém se budeme cítit dobře a budeme tu rádi trávit čas?

ANKETA PRO VEŘEJNOST

1. Kvůli čemu nejčastěji na náměstí chodíte a co máte na náměstí rádi? Čeho si na něm ceníte, dělá vám to radost a rozhodně byste chtěli, aby zůstalo zachováno?

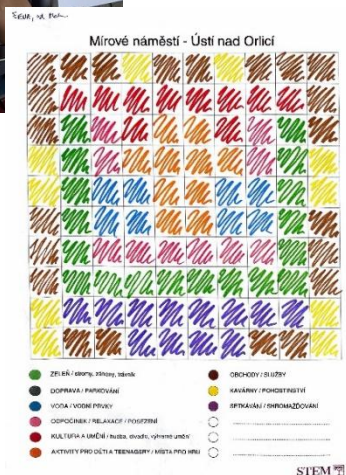
2. Co vás na náměstí pokaždé naštvě, obtěžuje, je vám nepříjemné, brání vám trávit tam více času?

3. Zkuste se zasnít a představte si náměstí třeba za 5 let. Jak by mělo vypadat, abyste si řekli „teda, to máme ale skvělé náměstí!“ Co by na něm nesmělo chybět?

4. Chcete nám sdělit cokoli jiného, co se týká náměstí?

Děkujeme! **participujou**

Náměstí dnes – co funguje a co ne

„Je to hezký, ale je to mrtvý. Tam nemáte co na tom náměstí.“ (muž, 40 let)

„Je fajn, že Ústí začíná žít. Ale jinde než na náměstí.“ (žena, 50 let)

„Tady je největší život u Tesca a Penny.“ (žena, 75 let, na vozíku)

„Máme malé, dobře přehledné náměstí. Vidíte, kdo je přítel a kdo nepřítel. A ta přehlednost se musí zachovat.“ (žena, 76 let)

„Není mi jasné, proč se to plánuje předělávat, za mě to jsou vyhozené peníze.“ (žena, 70+ let)

„Vždycky když chodím běhat, tak to vezmu schválně kolem náměstí, protože se mi to prostě líbí, má to dobrou návaznost na park. Nevím, jestli je to teda tím, že se mi líbí nebo je to tím, že se tam cítím, jako že jsem doma.“ (muž, 50 let)

Napříč terénními rozhovory i anketou se v popisu současného stavu náměstí opakuje hlavní názorový proud – dotázaní si Mírového náměstí **esteticky a historicky váží**, ale mimo pořádané akce je pro většinu z nich „mrtvé“ – vnímají ho jako místo, kterým spíš procházejí, než kde by se zastavovali. Následující kapitola současné kvality i negativa náměstí popisuje. Nejprve se věnuje tomu, co na náměstí funguje a co by mělo z pohledu dotázaných zůstat zachováno nebo podpořeno – tedy hodnotám, na které se „nesahá“, pokud k tomu není opravdu dobrý důvod.

Navazující podkapitola pak popisuje, co lidem vadí a co náměstí podle nich postrádá.

Pozitiva – co lidé na náměstí oceňují

„Zachovat by se měly kytičky, lavičky, Morový sloup a podloubí.“ (žena, 70+ let)

Historická atmosféra náměstí a klid

Nejsilnější a nejkonzistentnější pozitivní téma. Lidé oceňují především celkovou historickou atmosféru a **poklidný ráz náměstí**, konkrétně pak morový sloup, podloubí — které řada respondentů označuje za to nejunikátnější, co náměstí má („to je to nejvíc wau, co dělá to náměstí“, „nemá ho žádné náměstí“, „dělá to intimní průchod prostorem“), fasády měšťanských domů, budovu radnice, kostel v pozadí. Objevily se i konkrétní požadavky na zachování detailů, které by se mohly revitalizací ztratit — zachování dlažebních kostek nebo teplé barvy veřejného osvětlení.

„Oproti zbytku města je náměstí unikátní.“ (muž, 25 let)

„Starobylost, že je malé, české, krásné.“ (žena, 50 let)

„Náměstí jako takové se mi hrozně moc líbí. To bych vůbec neměnila.“ (žena, 45 let)

„Prosím, neměnit dlažební kostky za cokoli jiného.“ (žena, 50 let)

Zeleň a květinová výzdoba

Obecně je ceněna jak estetická, tak praktická hodnota zeleně – stromy pro stín, sezónní květinový záhon okolo Mariánského sloupu, macešky na jaře, muškáty v závěsných truhlících v létě, růže u pilířů podloubí. Dotázaní opakovaně zmiňovali a oceňovali, že se o květinovou výzdobu **město viditelně stará**.

„Květiny – jak se o to tady starají, je úžasné, střed i muškáty.“ (žena, 45 let)

„Květinová výzdoba pěkná – je vidět, že město do toho investuje.“ (muž, 65 let)

Kulturní akce a trhy, „zmrzka a punč na náměstí“

Jsou nejčastěji zmiňovaným pozitivním důvodem pro návštěvu náměstí. Naprosto dominantní je akce Město v pohybu; dále adventní program s rozsvěcením vánočního stromu a punčem u stánku, méně pak byly zmiňovány koncerty, Fler trhy (velmi pozitivně hodnoceny), food festival a farmářské trhy.

Obecně místní **jakoukoli akci na náměstí kvitují** a všímají si kontrastu – právě při akcích náměstí skutečně žije, což podtrhuje, jak prázdné je jindy. Dotázaní oceňují, že prostor náměstí umožňuje vůbec akce pořádat a rádi by, aby tato možnost zůstala do budoucna zachována.

„Na náměstí chodím hlavně kvůli akcím, trhům a koncertům, protože to jsou prakticky jediné chvíle, kdy tam člověk opravdu cítí nějaký život a atmosféru.“ (žena, 43 let)

Symetrické, do kopce a s výhledy

Řada dotázaných oceňuje obecně samotný prostor náměstí – jeho **vyváženou velikost** („ani malé, ani předimenzované“), pravidelný půdorys a svažité terén, díky kterému lze náměstí dobře přehlédnout i v momentě konání kulturních akcí.

Oceňovaným bonusem je i fakt, že náměstí umožňuje **výhledy do okolní krajiny**, zejména na „Andrlák“ (Andrlův chlum) a okolní kopce. Ceněné jsou i další „pohledové osy“, např. na kostel.

„Jsme jediné město, které má náměstí do kopce! Tím, že je náměstí ve svahu, tak je tam všechno vidět – stánky, vystoupení...“ (muž, 50 let)

„Je to hezky symetrické.“ (žena, 25+ let)

„Nejvíc na něm mám ráda, jak je z něho vidět na okolní kopce.“ (žena, 44 let)

Posezení a veřejné osvětlení

Obecně možnost posezení na náměstí jak ve středu kolem Morového sloupu, tak v podloubí, které nabízí stín a úkryt před deštěm. Někteří dotázaní zmiňovali také příjemnou barvu veřejného osvětlení, která podle nich umocňuje večerní nebo zimní atmosféru náměstí.

*„Náměstím často spíše jen procházíme, ale občas posedíme na lavičce s kávou a je to moc fajn!“
(žena, 29 let)*

„Příjemné jsou lavičky jak uprostřed, tak ve stínu v podloubí.“ (muž, 51 let)

„Jezdím nakupovat jina, ale na náměstí si rád sednu a koukám po lidech...“ (muž, 70 let)

„Oceňuji také současnou atmosféru náměstí ve večerních hodinách, především v zimních měsících. Veřejné osvětlení má příjemně teplý odstín světla, který působí útulně, nepřehnaně a dobře odpovídá charakteru náměstí. Jeho velmi teplá barva vytváří příjemnou historickou atmosféru, dobře odpovídá charakteru náměstí a zároveň je v souladu se současnými poznatky o omezení světelného znečištění.“ (muž, 51 let)

Co zaznělo dále:

- Spokojenost se současným stavem a **přání nic zásadního neměnit**.
- **Wifi zdarma a kamerový systém** na náměstí.
- Spokojenost s několika obchody či službami – možnost dát si zmrzlinu v létě nebo punč v zimě, drogerie, papírnictví, konzum, second hand.

Negativa – co na náměstí nefunguje

„Náměstí slouží jako tranzitní místo, aby se lidé dopravili do jiných míst ve městě.“ (muž, 40 let)

„Celkově mám pocit, že centrum ztratilo atmosféru a člověk tam dnes chodí spíš z nutnosti nebo jen při akcích, ne proto, že by tam bylo příjemné prostředí.“ (žena, 43 let)

„Náměstí je rozpálený šutr.“ (žena, 40 let)

„Pouť se tam nevejde, boty si tam nekoupím.“ (žena, 40 let)

„Vůbec nic tam není. Když zrovna není trh, tak je to mrtvý. Za chvíli tam budou jenom Vietnamci.“

Mrtvé a vyliďněné – náměstí jako tranzitní místo

Nejsilnější téma, které s sebou neslo i nejsilnější emoce. Pokud dotázaní použili ve vztahu k náměstí spontánně nějaké slovo, bylo to nejčastěji „mrtvé“. Náměstí podle nich ožívá pouze při organizovaných akcích, jinak tam „nepotkáte ani nohu“, zejména po 17. hodině a o víkendech.

Někteří tento stav spojují s tím, že z náměstí kvůli nízké kupní síle mizí obchody, gastronomie a služby, které by přirozeně lidi do prostoru přiváděly. Jiní poukazují na to, že náměstí slouží jako tranzitní místo, přes které se spíše lidé dostávají do jiných částí města. Tato místa podle mnohých zároveň fungují jako „**konkurence**“ **pro prostor náměstí**, odvádí od něj pozornost a tříští zájem místních. Život se zkrátka děje jinde – např. v parku na Kociánce či nákupních centrech na okraji města.

„Vše zrušili, nic tu není, chcipl tady pes.“ (žena, 61 let)

„Je to děs! Absolutně vyliďněný, baráky prázdný, všechno zavřený.“ (žena, 75 let)

„Možná na jiných náměstích je to po půlnoci nebezpečné, ale tady nikdo není (smích).“ (muž, 50 let)

„Lidé nemají potřebu trávit čas na náměstí a přesouvají se jinam – blízko náměstí vznikají kavárny, vznikl krásný park u kostela...“ (muž, 40 let)

„Náměstí – srdce města – je MRTVÉ.“ (muž, 45 let)

Obchody, služby a instituce

S „mrtvostí“ náměstí podle dotázaných úzce souvisí vybavenost náměstí službami a obchodem. Zvláště palčivě je vnímáno postupné stěhování veřejných institucí pryč z náměstí – infocentrum se přesouvá do boční ulice a „je špatně značené“, pobočka úřadu a pošta zmizely do jiné části města. Někteří tuto skutečnost popisují jako ztrátu potenciální kupní síly pro místní podnikatele – dříve k nim chodili lidé mimochodem, cestou na úřad, dnes i tento důvod padl.

Dotázaným na náměstí nevyhovuje současná **skladba obchodů a služeb** a podle mnohých je „jen na parádu“, není „pro běžného občana“ nebo je pouze pro ty, kteří „mají peníze zaplatit vysoké nájem“. Konkrétně jako velkou škodu zmiňovali zánik **Kovomatu**, hračkářství či bývalého Hotelu Praha.

Zároveň si stěžovali na nevyhovující otevírací dobu obchodů, které často zavírají už v 16 hodin, a na fakt, že služby a obchody se přesouvají do obchodních center na kraji města.

„Turisti se nás chodí ptát, kde to informační centrum je ... a ještě se má teď stěhovat mimo náměstí! Místo abychom si přitáhli lidi do centra ... tak si to zase pustíme.“ (žena, 35 let)

„I pro drobnosti (domácí potřeby, železářství) člověk musí jezdit do Litomyšle.“ (žena, 65 let)

„Dřív tu bylo pasové a občanky a všechno se to opět přemístilo mimo centrum města a zase ubyla kupní síla. ... Najednou to je všechno pryč a to centrum směřuje směrem na sídliště, kde ani ty podnikatelé nemají krámy. Tohle nás mrzí nejvíc.“ (žena, 35 let)

„Chybí rozmanitost služeb a obchodů – banky a pojišťovny mají prostředky na to, aby tam zaplatily nájem.“ (žena, 43 let)

„Po umělém a násilném odsunutí komerčních prostor na periferii mi tam chybí život.“ (žena, 50 let)

„Když kráčím večer po šesté z práce, tak je na náměstí úplně mrtvo, protože nikdo jiný do šesti otevřeno nemá.“ (žena, 65 let)

Chybějící gastronomie a večerní a víkendový provoz

Zásadním nedostatkem z pohledu dotázaných je fakt, že na náměstí chybí jakákoli restaurace, bar či kavárna (ideálně s venkovním posezením), kam by se dalo zajít večer nebo o víkendu. Existující gastro podniky a kavárny jsou buď stranou v bočních uličkách nebo s nimi dotázaní nejsou příliš spokojeni.

Výsledkem je, že po páté hodině odpolední se prakticky náměstí vylidňuje a lidé, kteří chtějí posedět, míří „za roh“ – např. do Malé scény za náměstím.

„Je škoda, že je to mrtvý. Všichni chodí posedět někam za roh a na náměstí nic není.“ (žena, 33 let)

„I zmrzlina má v neděli zavřeno.“ (žena, 40 let)

„Jdete v pět z práce a nemáte si kam jít sednout.“ (žena, 65 let)

„Náměstí nežije po 17. hodině. Není tam kavárna/restaurace/bar, který by lákal na sednutí na zahrádku.“ (žena, 39 let)

Lavičky – nedostatek, stav a obsazenost

Ačkoli lavičky jsou vnímány jako jeden z velkých benefitů náměstí, jsou zároveň podle některých dotázaných **ve špatném technickém stavu**, a navíc bývají obsazené lidmi, kteří v ostatních vzbuzují pocit nebezpečí nebo nekomfortu. Někteří dotázaní zmiňovali osoby **pod vlivem alkoholu či drog** či hlučné a nevhodné chování na lavičkách v podloubí.

Lavičky u Morového sloupu jsou pak podle některých „rozvrzané, popraskané a špinavé“, případně se na nich nedá sedět, protože na ně **praží slunce**.

„Lavičky tu sice jsou, ale jsou stále obsazené bezdomovci – maminky s dětmi se bojí si tady sednout na lavičku, protože místní vědí, kdo se na lavičkách tady pohybuje.“ (žena, 40 let)

„Lidi to táhne za hezkým posezením. Ale teď v Oustí máme kolem Mariánského sloupu lavičky typu Kersko.“ (muž, 50 let)

Vizuální smog

Dotázaní kritizovali především **křiklavé reklamy**, cedule a poutače vytažené na chodník („slalom mezi cedulemi“) či polepy výloh „připomínající tržnici“.

„Reklamní smog v podloubí u vietnamské tržnice, obecně polepy jak z devadesátek.“ (žena, 30+ let)

„Nejodpornější je pro mě slalom mezi cedulemi a cetkami vytaženými z obchodů na chodník.“ (muž, 60 let)

„Šílené polepy, nápisy na obchodech – krásné budovy zaplácané vizuálním smogem.“ (žena, 28 let)

Opotřebované povrchy, dlažba, bezbariérovost

Řada dotázaných kritizovala **nerovné dláždění a vysoké obrubníky**, které komplikují a výrazně ztěžují pohyb po náměstí (nejen) lidem na vozíku, rodičům s kočárky či lidem se sníženými schopnostmi pohybu. Kritické hlasy zaznívaly i směrem k podobě podloubí – sloupy a povrchy **působí opotřebovaně** („už to je prostě starý“).

Co zaznělo dále:

- **Chybějící cyklo stojany** („Není tam kde zamknout kolo. Lidi si to zamykají k popelnicím, hromosvodům, okapům. Je to nevzhledné, když jdete po náměstí.“).
- **Nedostatek stínu** – v letních měsících je plocha náměstí rozpálená a bez jakékoli možnosti pro osvěžení či ochlazování prostoru.
- **Veřejné toalety** – vadí jejich umístění („průchod odrázuje od návštěvy“) i otevírací doba (o víkendu zavřeno).
- **Kritika podoby akcí a trhů** – menšinové téma, na které jsme ale narazili jak v terénu, tak v anketě. Dotázaní si stěžují na málo stánků a vysoké ceny, případně na to, že prodejci smí parkovat velké dodávky přímo mezi stánky, takže „trh ani není vidět“. Jako příklad dobré praxe byla uváděna Litomyšl (dodávky musí ráno odparkovat, večer najedou zpátky).

Napětí a dilemata

V rozhovorech i anketě se objevila tři témata, u kterých se dotázaní **názorově výrazně rozcházejí**, případně sami nemají jasno, jak by správné řešení mělo vypadat. Než se pustíme do kapitoly věnované ideálnímu stavu, podíváme se proto na tyto tři oblasti podrobněji, a to tak, abychom pokryli celou šíři názorů a pohledů, se kterou může budoucí návrh dál pracovat.

Dilema č. 1: Parkování a doprava na náměstí

Parkování zachovat, případně rozšířit

Část dotázaných parkování aktivně obhájí a oceňuje, že náměstí poskytuje parkovací místa k vyřízení běžných záležitostí, **přivádí klientelu do obchodů** a udržuje tak náměstí alespoň **přes den živé**. Někteří proto volají po rozšíření stávajícího parkování na vyšší počet míst. Právě obava, že náměstí by po zrušení parkování bylo ještě více mrtvé než dnes, byla jednou z nejčastěji zmiňovaných důvodů.

Našli se i tací, kteří auta na náměstí považují za samozřejmou součást jeho identity nebo jsou rezignovaní či smíření s aktuálním stavem.

„Líbí se mi parkování. Přivede mi to klientelu do obchodu, určitě jsem pro to ho zachovat.“ (žena, 35 let)

„Auta a parkování jsou na náměstí super. Je to sice mor dnešní doby, ale už je to tak.“ (muž, 60 let)

„Parkování je dobré, protože lidé tu můžou zaparkovat a náměstí přes den zůstává živé.“ (žena, 65 let)

„Parkování – bez něj se v dnešní době neobejdeme, když dáme zákaz vjezdu aut, náměstí bude ještě více mrtvé než teď.“ (muž, 60 let)

Parkování a dopravu omezit

Další skupina dotázaných je názorově někde „mezi“ – parkování a dopravu zachovat, ale v omezeném režimu. Našli se i tací, kteří by auta rádi z náměstí odstranili, ale nejsou si jisti důsledky.

„Náměstí bez aut by bylo hezké, ale je pravda, že pak už by to bylo úplně bez lidí.“ (žena, 37 let)

„Pro lidi by byla asi rána, kdyby se zrušilo parkoviště na náměstí.“ (muž, 40 let)

Liší se i přístupy, jak parkování a dopravu na náměstí omezit:

- Povolit vjezd pouze pro **lidi s handicapem a zásobování**
 - Zásobování povolit pouze mimo špičku („dá se to udělat hodně brzy ráno nebo hodně večer“)
- **Maximální délka stání** (30 minut, případně placené po 30 minutách zdarma)
- Zavést **ukazatel s počtem** volných parkovacích míst na náměstí, aby lidé nejezdili na náměstí zbytečně „naslepo“
- Zachovat jen jeden **jednosměrný vjezd/výjezd**, zbytek náměstí řešit jako pěší zónu
- Zavést benefity pro místní – např. měsíční **parkovací kartu**
- „Zkulturnit“ parkování – např. **propojit se zelení**

Parkování zrušit úplně

Části dotázaných vadí, že náměstí v aktuálním režimu funguje spíše jako parkoviště než místo pro lidi. Kromě faktického ubírání prostoru a estetické stránky věci auta podle nich „*znepřehledňují prostor*“ a vytváří na náměstí nebezpečné situace (pohyb s malým dítětem mezi projíždějícími auty, nepřehledný přechod bez vyznačení u České spořitelny). Jako inspirace je jmenována např. Olomouc („*doprava hodně omezená, člověk nemá problém se tam uprostřed náměstí s někým zapovídat bez strachu, že ho něco přejede*“).

Silným argumentem je bezpečnost dětí – u náměstí je škola s 220 žáky, kteří přes náměstí čtyřikrát denně procházejí a auta jsou podle některých jediným skutečným bezpečnostním rizikem – a zároveň přání, aby **náměstí sloužilo lidem, a ne autům**.

„Auta vytlačují z náměstí lidi!“ (žena, 80 let)

„Na procházky bych si to v týdnu nevybral, je to křižovatka, lepší je příroda v Kociánce. Je to obalené autama.“ (muž, 37 let)

„Je to hrozná škoda ty auta.“ (muž, 35 let)

„Parkování je tragédie. Rachot, zmatek, lidi musí být opatrní. Ideální by bylo dát parkování mimo náměstí.“ (žena, 65 let)

Někteří by proto uvítali, kdyby náměstí fungovalo jako velká pěší zóna s parkováním zajištěným ideálně jinde – např. v bývalé továrně Perla. Mnozí používají stejný argument jako „parkovací příznivci“, jen v opačném gardu – právě nepřítomnost aut by totiž podle nich mohla pomoci život na náměstí vrátit, protože bez aut by zde mohlo vzniknout **pobytové příjemné místo** bez neustálého strachu z dopravy.

*„Jak je to (náměstí) uzavřené, mohlo by to být bezpečné prostředí, kde se děti mohou vyřádit.“
(žena, 35 let)*

„Kdyby tam nekroužily auta, tak by se tam pak daly dělat výstavy, módní přehlídky...“ (žena, 65 let)

„Spousta náměstí má parkovací zónu jinde a lidé jsou donuceni tam jít ... kdyby tam byl úplně minimální provoz, tak to náměstí zase dostane úplně jinou atmosféru, než když jdete a musíte se neustále rozhlížet, jestli tam jede auto.“ (muž, 55 let)

„Zrušená parkovací místa by šlo využít pro zeleň nebo vodní prvky. Náměstí by mělo být klidová zóna.“ (muž, 55 let)

Praktické připomínky směřující k současnému parkování a dopravě:

- **Lidé na vozíku** mají problém s auty parkujícími na snížených obrubnících, **senior taxi** nemá kde zastavit.
- **Lidé jedoucí na kole** si stěžují na hustý provoz na náměstí v pracovní dny a nebezpečné situace.
- Zajistit **dodržování zákazu vjezdu** ve třech ulicích vedoucích na náměstí.
- Úzké parkovací pruhy „pro trabanty“.
- **Parkovací automat**, který podle některých počítá více hodin, než dotázaní skutečně stáli.
- Městská policie, která pokutuje řidiče i za krátké, několikaminutové zastavení.
- Auta **blokují** vjezd a výjezd z náměstí (jmenovitě stání u Pekařství Sázava).

Dilema č. 2: Živé náměstí vs. supermarkety na kraji města a „tříštění pozornosti“

„Všichni Ouštěáci chodí nakupovat na okraj Ústí do supermarketů. Takže i když všichni říkají, že tu chybí krámečky na náměstí, nemůžu chtít, aby mi fungovala cukrárna v centru města – to musím jít do sebe a říct si vědomě, že chci podpořit toho na náměstí.“ (žena, 65 let)

„Nikdo nepřispívá k tomu, aby vlastníci obchodů a služeb zvládli na náměstí zaplatit nájem, protože všichni chodíme do supermarketů za městem.“ (žena, 65 let)

„Tím, že máme všechno nahoře na sídlišti, nepotřebujeme chodit do centra.“ (žena, 35 let)

Druhé dilema je o poznání subtilnější, ale na rozdíl od parkování a dopravy se názory na jeho řešení tak snadno nepopisují. Ukazuje totiž rozpor mezi tím, co by si lidé přáli, a tím, jak se fakticky chovají – jinými slovy dotázaní **kritizují mizející obchody** na náměstí, ale svým nákupním chováním (nákupy v obchodních centrech na kraji města) k tomuto mizení **sami přispívají**.

To vede k dalšímu spornému bodu – kdo za takový stav může a jak lze takovou situaci řešit. Někteří problém vidí v individuální odpovědnosti každého člověka („vědomě si říct, že chci podpořit toho na náměstí“), jiní si myslí, že se jedná o širší otázku městské politiky. Sami dotázaní jsou ovšem skeptičtí a uvědomují si, že ačkoli si na náměstí přejí hezké restaurace a menší obchody, jejich provoz by byl v současných podmínkách ekonomicky neudržitelný.

Jako možné řešení zazníval návrh **pořádat na náměstí více akcí**, které by **přilákaly zákazníky a návštěvníky zpět**.

S pořádáním akcí ale souvisí druhý problém, na který někteří upozorňovali – tříštění. Ústí má podle některých **příliš mnoho míst a veřejných prostranství**, která si vzájemně **konkurují**, a tím si navzájem „život“ odebírají. A náměstí v tomto konkurenčním boji prohrává.

Městu tak podle mnohých **chybí širší strategie** pořádání kulturních či jiných akcí, která by život ve městě netříštila, ale promyšleně do konkrétních míst přiváděla.

Dilema č. 3: Potřebuje náměstí více zeleně? A jaké?

„Říkám si, jestli je potřeba zeleň na náměstí, když je tu Kociánka. Kolem Morového sloupu je zahrada, tak nevím, jestli by se něco mělo měnit.“ (muž, 37 let)

„Zezeň rozhodně ano! Stromy pro stín!“ (dívka, 15 let)

„Mnohem více stromů a aby tvořily řady. Průchody přes náměstí jsou dostatečně široké, takže by neměl být problém doplnit to zelení.“ (muž, 60 let)

„Více zeleně, keříků. Jak jsou čumáky aut, vnější obvod středu... klidně přidat květináče s keři, ozelenit to, ale nějak zkoordinovat se stánky.“ (žena, 35 let)

Ačkoli zeleň se vyskytuje jako jedno z hlavních pozitiv současného náměstí, u otázky budoucího stavu lze najít několik názorových proudů.

Velká část dotázaných **více zeleně jednoznačně na náměstí chce** a spojuje ji hlavně s funkcí **stínění** a lepšího pobytového klimatu. V odpovědích se vyskytovala sousloví jako „*maximalizovat zeleň*“ nebo „*orámovat náměstí zelení*“, přičemž zelení mohou být kromě stromů také „*voňavé kytky*“ nebo keře. Někteří navrhovali zeleň umístit na zrušená parkovací místa („*místo každého druhého parkovacího místa strom a lavička*“).

Jiná skupina naopak argumentuje, že zeleně je vzhledem k blízkosti jiných zelených ploch (např. parku Kociánka) dostatek a náměstí by jim nemělo „**konkurovat**“.

Objevil se i praktický pohled, který řeší zeleň ve vztahu k zachování **multifunkčnosti náměstí**. Někteří proto navrhuji „mobilní“ zeleň (např. v přenosných květináčích) místo trvalé výsadby tak, aby se nenarušila možnost pořádat na náměstí trhy a kulturní akce a nebyl omezen výhled na podium.

Ideální stav – jak by náměstí mělo fungovat v budoucnu

„Víte co, mně se to líbí, jak to je. Nerada bych, aby se to nějak zprasilo, mělo by to být s citem.“
(žena, 50 let)

„Když ty baráky budou prázdný, je přece úplně jedno, jak bude náměstí vykachličkovaný.“ (muž, 40 let)

„Nafouknout to náměstí nejde. Takže záleží, co od toho člověk chce – jestli místa na parkování nebo stromy, zeleň.“ (muž, 40 let)

„Prostě z toho náměstí udělat střed města! Aby tam byli lidi, aby tam šli za nákupy, sdružováním, setkáváním.“ (muž, 35 let)

„Pocit klidové odpočinkové zóny. Ne jenom rychle vylízat zmrzlinu a jít pryč.“ (žena, 33 let)

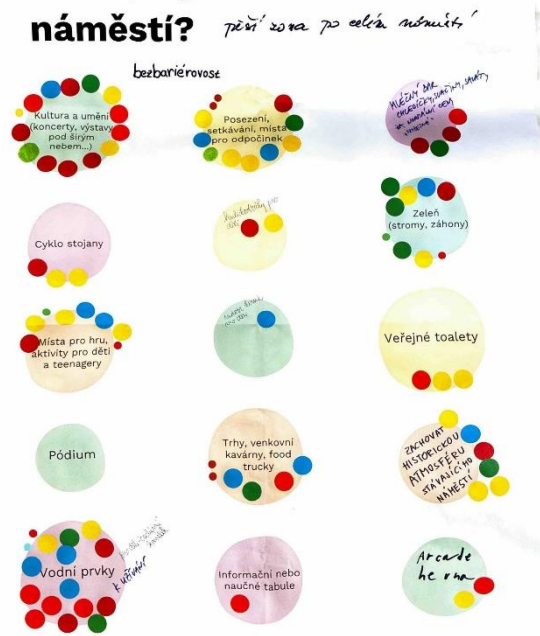
„Aby zůstalo autentické. Malé, české, krásné. Když to za 100 let bude stejné, přitáhne to turisty.“
(muž, 65 let)

„Náměstí plné lidí, života, návštěv, setkávání, smíchu a dobré nálady.“ (muž, 40 let)

Snad příliš nepřeháním, když řeknu, že Oušťáci mají svoje náměstí i přes všechny výhrady a nedostatky rádi. I proto by měl stát za každým dalším uvažováním o jeho budoucí podobě citlivý přístup k tomu, jak vypadá dnes. Dotázaní z terénu i ankety nežádají velkolepé přestavby a změny, chtějí především, aby náměstí „zase žilo“ – aby se tu dalo v klidu a v příjemném prostředí posedět, něco si koupit, potkat se se známými a bez zbytečného strachu se tu volně pohybovat nebo nechat děti proběhnout.

Řada z dotázaných si uvědomuje, že vrátit život na náměstí je náročný úkol a pravděpodobně ho nevyřeší „více laviček“ nebo to, jak bude náměstí „vykachličkované“, ale aktivity, které se na náměstí budou moci dělat. Revitalizace je tak jedním z kroků, které na cestě za živým náměstím můžeme udělat – pomoci vytvořit prostor, kde se bude co nejširší škála lidí cítit dobře, bezpečně a vítaně.

Co si přeji na náměstí?

Místo, kde se dá posedět i venku aneb „oázka s kavárničkami“

Ve výpovědích dotázaných lidí jednoznačně dominovala potřeba po vytvoření pobytových míst, na kterých by mohli lidé jen tak posedět nebo si dát něco dobrého k jídlu nebo pití. Za rozumné ceny, s výhledem na náměstí a delší otevírací dobou (i o víkendech).

Většina dotázaných nostalgicky zmiňovala **mléčný bar jako referenci** cenově dostupného a „sympatického“ místa, dotázaným ale chybí i „normální“ hospoda nebo restaurace, „nějaká jiná než indická“ nebo místo, „kam by šlo večer zajít na víno, pohoda a relax“. Někteří v této souvislosti vzpomínali na hotel Praha, kam se dřív dalo zajít na kávu, jiní poptávali alespoň stánek s rychlým občerstvením.

„Dřív tu byl ‚Mléčňák‘, tak něco takového levnějšího... aby to bylo něco dostupného – koupit si chlebiček, pro děti koktejl, na celodenní posezení.“ (žena, 65 let)

„Místo, kam by mohli lidi zajít na normální, obyčejné jídlo za málo peněz.“ (žena, 35 let)

„Kdyby na náměstí fungoval podnik podobný Malé scéně s provozovateli, kteří umí vytvořit příjemnou atmosféru pro všechny – kdyby podobní provozovatelé dostali nějaký prostor na náměstí, mohlo by to náměstí oživit.“ (žena, 65 let)

Opravdu silný a opakovaný požadavek v tomto směru zazněl směrem k **venkovnímu posezení a předzahrádkám**, od některých s dodatkem „ideálně za podmínky, že tam kolem nebudou jezdit auta“.

Někteří by uvítali alespoň posezení zastíněné plachtou či stánky, které by fungovaly v podloubí celoročně („ne jen na advent“).

Pestřejší nabídka obchodů a služeb

„Vrátit Kovomat na náměstí!“ (muž, 80 let)

„Jde mi o ten sociální kontakt – aby tu byly obchůdky, které budou lidé navštěvovat, Kovomat, úřady, které lidé navštěvují a dělají ten ruch.“ (žena, 35 let)

Dotázaní by si na náměstí přáli různorodější skladbu menších obchodů, „ne žádné korporátní společnosti“. Motivací k tomu je nejen možnost nakoupit, ale především mít důvod se na náměstí zdržet a pobýt tady.

Nejčastěji zmiňovaným obchodem, po jehož navrácení dotázaní volají, je jednoznačně **Kovomat**, domácí potřeby, železářství či hobby obchody. Dále by podle dotázaných bylo skvělé mít na náměstí **obchod s ovocem a zeleninou, masnu**, hračkářství, obchod s oblečením či sportovním vybavením. Zaznívalo i přání mít možnost koupit si na náměstí výrobky od místních farmářů, mléko a vejčka.

Kromě toho, co na náměstí chybí, dotázaní také zmiňovali, co rozhodně nesmí z náměstí zmizet – pekárna, papírnictví a **Potraviný Kubíček** („Ty patří k náměstí od nepaměti.“).

Silně zaznívalo také přání, aby se na náměstí vrátila **pošta a infocentrum** byl ponecháno tam, kde bylo, místo přesunu do boční ulice. Jeden dotázaný zmiňoval i nápad na zřízení coworkingového místa.

Aby se tu pořád něco dělo, ne jen dvakrát do roka!

Dotázaní by si přáli, aby se akce na náměstí nepořádaly nárazově, ale spíše se zamyslelo nad kulturním pokrytím náměstí **v rámci celého roku**. Sami totiž reflektují, že pokud má něco sílu vrátit život na náměstí, tak jsou to právě jakékoli kulturní akce, trhy či jiné aktivity. Zároveň někteří dotázaní poukazují na to, že pořádání akcí by na náměstí mělo být „nenásilné, jednoduché“ a jako srovnání používají již zmiňovanou Kociánku, která je podle nich „přemrštěná a přetěžovaná“.

„Dneska tady byl trh – zas to bylo fajn, ožilo to tady, byla tu spousta lidí. ... Tak se snažit co nejvíc akcí koncentrovat na náměstí.“ (muž, 50 let)

„Jestli má z náměstí vzniknout kulturní středobod, musí se k němu udělat kulturní cesty. Aktuálně se to dělá nekonceptně.“ (muž, 40 let)

Konkrétně dotázaní poptávají:

- vyhrazený **prostor pro místní** kapely nebo tanečníky,
- návrat **poutě** na náměstí,
- více koncertů, výstav pod širým nebem, (food) festivalů,
- **častější trhy** s podporou místních zemědělců,
- akce pro děti,
- menší, komornější akce podobné těm na Kociánce,
- **využití pro ZŠ, MŠ**, projektové dny („mohli by si tam zapíchnout mikrofon, mohly by se tam dělat ankety...“).

„Bylo by super, kdyby město dalo aspoň jednou měsíčně prostor místním kapelám nebo tanečním vystoupením. Třeba každý první pátek v měsíci open space, kde by se točilo i pivo.“ (žena, 30+ let)

„Všechny tyhle akce jsou dělané na Kociánce, tam je víc prostoru, ale já bych chtěl, aby se všechny tyhle akce vrátily na náměstí.“ (muž, 50 let)

„Chybí tu kulturně-společenské zázemí a otvírací doba, která bude delší. Kdyby se něco na náměstí nebo v podloubí dělo, lidi by si to šli poslechnout, posedět...“ (muž, 45 let)

K pořádání akcí ovšem zaznělo i několik požadavků na technické vybavení prostoru:

- **volná plocha** pro možnost vystoupení s přípojkou elektřiny zespodu, výslovně bez stavby pódia („to máme v parku u divadla“),
- **připojení na elektřinu** 220 V i 380 V, minimálně ve dvou variantách 16 A a 32 A („Tahali jsme to z podloubí od města a museli jsme to vždycky přetáhnout přes pojízdnou plochu, pořád jsme to museli kontrolovat.“),
- **variabilní mobiliář** – který se dá při akcích přeskládat.

Voda, se kterou se dá i „blbnout“

Dalším silným přáním směrem k budoucí podobě náměstí bylo umístění vodního prvku – konkrétně takového, který by nebyl pouze na koukání, ale i **na aktivní užívání**. Dotázaní zmiňovali paletu různých

nápadů od praktických **pítek** a možnosti opláchnout si ruce, přes osvěžovače vzduchu (**mlžítka**) a **trysky** ze země („*stříkátka na použití*“) až po **fontány** a „*něco, kde by se daly namočit nohy*“.

Jako reference byly zmiňovány např. Poděbrady („*jednoduchý kanálek, ve kterém teče voda a děti si s tím hrají*“) nebo náměstí Aloise Jiráska v Lanškrouně, mezi dotázanými zazněl i názor, že budoucí vodní prvek by měl svou podobou **respektovat historický ráz** náměstí.

„Dáte si zmrzku, nateče vám to do rukávu a nemáte si to kde umýt.“ (žena, 76 let)

„Přidat vodní prvky. Interaktivní, ne pouze statické na koukání. Voda patří nejen do krajiny, ale i do města.“ (žena, 40 let)

„Aby nestavěli nějaké moderní fontány jako v Budějovicích nebo ten penis v Brně.“ (muž, 65 let)

„Něco interaktivního a decentního, kam by mohly děti smáčet nohy a osvěžilo by to vzduch na náměstí.“ (muž, 40 let)

Lavičky a jiné posezení – ve stínu a na povídání

U laviček zazníval požadavek nejen na jejich stav a vzhled, ale také na **rozmístění v prostoru**. Řada dotázaných by si přála „systém hezkých laviček“, které budou více či méně variabilní nebo umožní, aby u nich mohla **posedět a popovídat si i větší skupina lidí** („*ne lavičky srovnané do kruhu jako u Mariánského sloupu*“), zaznělo i přání na **lavičky s područkami** vhodné pro seniory.

Možnost posedět v příjemném prostředí bez nutnosti koupit si kávu nebo jiný produkt je zároveň vstřícným krokem pro skupiny lidí, kteří chtějí na náměstí trávit čas, ale nechťejí nebo nemohou vynakládat finanční prostředky (včetně dětí a teenagerů z nedaleké školy).

Důležitým parametrem je také zajištění **stínu**, ať už v kombinaci „*lavička – strom*“ nebo umístěním do podloubí, které má „*hezkou atmosféru*“. Řada dotázaných je ale ráda i za stávající lavičky kolem Morového sloupu, ať už pro opačnou možnost vyhřát se na sluníčku nebo hezký výhled a ocenila by, kdyby i toto posezení nadále na náměstí zůstalo.

Hezký výhled – jak na samotné náměstí, případně i na okolní krajinu z náměstí – byl ostatně také jedním z požadavků, kam potenciální nové posezení umístit.

„Chtěl bych lavičku na povídání si.“ (kluk, 8 let)

„Místo, kam si člověk může jít sednout s kamarádkami a dětmi.“ (žena, 29 let)

„Kdyby tam bylo hezké posezení, žáci ze školy by se tam zdržovali určitě více.“ (muž, 50 let)

„Variabilní mobiliář – dal by se přeskládat při kulturních akcích na náměstí.“ (žena, 35 let)

„Trošku míň aut, více modernějších prvků – zastínění, zeleň, lavičky, vodní prvky – udělat tam příjemnější prostředí pro to si tam sednout.“ (muž, 40 let)

Herní prvky a/nebo umělecké dílo

Řada dotázaných podotýkala, že oživení náměstí by mohlo pomoci umístění herních prvků, které by přilákaly na náměstí společně s dětmi i rodiče či prarodiče. V ideálním případě by podle mnohých náměstí mohlo být bezpečným prostorem, na kterém si děti hrají, zatímco dospělí mohou posedět na lavičkách nebo popíjet kávu na předzahrádce nedaleké kavárny či restaurace.

Herní prvky zároveň podle dotázaných nemusí být „houpačky a kolotoče“, ale mohou být propojeny či rovnou mohou nabývat podoby uměleckého díla. Náměstí by podle některých mohlo získat novou dominantu či „ikonu“ v podobě uměleckého prvku. Jako reference byla uváděna např. želva na náměstí v Olomouci, ruka u místního DDM či velká šachovnice, která by mohla podle dotázaných na náměstí přitáhnout rodinu i seniorský pár. Zmiňován byl i kovový odlitek města, který by mohl přilákat návštěvy a školám by mohl sloužit jako učební pomůcka.

Někteří upozorňují také na nevyužitý potenciál **rohových míst** na náměstí, na kterých by právě tyto prvky mohly najít umístění.

„Něco jako je u DDM ruka... od té doby takový slepý prostor, lidi tam chodí a fotí se tam, setkávají se tam... Nějakou takovou ikonu vedle mariánského sloupu.“ (muž, 60 let)

„My sice nemáme pétanque jako Francouzi, ale pořád v sobě máme hravost, určité tvůrčí věci. Tam vidím určitý potenciál, že český národ je schopný zase na náměstí přijít, ale musí k tomu mít nějaký podnět.“ (muž, 60 let)

Děti a teenageři

(Nejen) na náměstí podle řady dotázaných chybí dostatek míst pro trávení volného času pro tyto cílové skupiny. Poptávka po vhodných volnočasových prvcích či jiném zázemí se promítla jak do laviček a posezení, tak do herních prvků, důležitostí se ale jedná o silné téma, které je vhodné zdůraznit samostatně.

Dotázaní poptávají nad rámec veřejného prostoru náměstí také:

- **vnitřní herny** pro děti v zimních měsících,
- kluby pro teenagery,
- kavárny s hernou pro děti,
- prostor, kde se dá **být i s kočárkem**.

„Po škole chybí prostor, kam jít.“ (dívka, 15 let)

„Něco, když jde člověk ze školy, aby měl kam po škole zajít.“ (chlapec, 13 let)

„Větší vyžití pro děti. Aby tu mohly čas trávit i rodiče s kočárky.“ (muž, 35 let)

„Nějaké zázemí, možnost pro děti ze ZŠ, kam jít po škole.“ (muž, 50 let)

„Pubertáci tady obecně v Ústí nemají kam jít. Není tu žádný klub, nic takového pro mladé, dlouhodobě to tu upadá.“ (žena, 40 let)

Zachovat stávající a „hlavně to nepokazit“

Dalším přáním směrem k budoucí podobě náměstí, které může fungovat jako filtr či **mantinel** pro jakékoli další uvažování nad revitalizací, byla potřeba zachovat historický ráz náměstí – s Morovým sloupem, podloubím, klidnou atmosférou i celou urbanistickou strukturou „včetně uličních čar“. Někteří mají obavy z „moderního osvětlení“ či jiných moderních prvků, případně poptávají, aby náměstí zůstalo „tak, jak je“ a pouze se opravily dílčí věci (např. vyčistilo podloubí). Jiní pak zpochybňují revitalizaci jako takovou úplně. Zároveň se ale objevily i názory z druhého pólu – „aby se z toho neudělal skanzen“, tedy v ideálním případě, aby vzniklo **živé a zároveň stále historické** náměstí.

„Kde jinde než na náměstí nechat historický ráz.“ (muž, 40 let)

„Revitalizace jsou zbytečně vyhozené peníze.“ (žena, 65 let)

„Aby se z toho neudělal skanzen.“ (žena, 65 let)

„Asi by to nemělo být úplně moderní. Neměnila bych podloubí, to je typické pro Ústí, i to, že tam jsou obchůdky. Ladit to do staršího, kombinovat to.“ (žena, 25+ let)

Zkrotit reklamu a vizuální smog

Řada dotázaných by uvítala, kdyby se náměstí očistilo od nesourodých cedulí a nevzhledného vizuálního smogu a reklama byla na náměstí **regulována** skrze doporučení, guideliny, vymahatelné manuály či vyhlášky. Uvítali by **jednotný vizuální styl**, který by omezoval nápisy u obchodů a nabízel vkusné řešení.

„Nezaplácat to, nezaplnit, nezacpat žádnýma poutačema.“ (žena, 76 let)

„Omezit nápisy u obchodů nebo je udělat nějak vkusně. Očistit historické domy od reklam.“ (muž, 35 let)

„Zachovat kulturní ráz a nehyzdit to reklamami.“ (žena, 30+ let)

„Vyhláška, která bude regulovat reklamní zařízení – vymezí, co tam být nesmí, co smí za určitých okolností, co může být určitě...“ (muž, 60 let)

Bezbariérovost a povrchy

Samostatnou skupinou jsou požadavky na bezbariérovost prostoru – řada dotázaných poptávala náměstí, které by bylo **vydlážděné v jedné rovině** a bylo tak v celé své ploše bezbariérové, případně si přála alespoň dílčí opatření:

- **zasypání spár** mezi dlažebními kostkami,
- **snížení obrubníků**,
- přidání **nájezdů pro vozíčkáře**.

„Celé bezbariérové, tak to by byla paráda! Bezbariérová náměstí se mi hrozně líbí, může to vypadat stále stejně, ale dává to tomu takový moderní punc.“ (žena, 33 let)

„Pěkně vydláždít v jedné rovině, obecně zlepšit bezbariérovost náměstí.“ (muž, 40 let)

Někteří považují vytvoření bezbariérového náměstí za skvělé kompromisní řešení – náměstí bude vypadat de facto stále stejně, ale dostane „*takový moderní punc*“. Jako reference byla nejčastěji uváděna náměstí v Olomouci nebo Hradci Králové.

Cyklo doprava na náměstí

Dotázaným aktuálně na náměstí chybí místo, kam by mohli bezpečně a pohodlně **odložit kola**. Poptávají proto stojany na kola a koloběžky, ideálně **pevně kotvené**, aby k nim šlo kolo skutečně zamknout, ne jen opřít.

Někteří v přidání cyklo stojanů vidí i symbolický krok, jak náměstí více a oficiálněji otevřít cyklistům. Cyklostezka k náměstí již aktuálně vede, a tak by dalším krokem mohlo být i vyznačení **cyklopruhu**, který by nemusel být samostatně oddělený, ale **plynule začleněný do prostoru** a přidal by pro místní i návštěvníky města jedoucí na kole na atraktivitu. Jako reference bylo uváděno řešení z ulic Na Příkopě a ulice TGM.

„Když přijedu na náměstí na kole, tak si ho nemám kam připnout.“ (žena, 40 let)

„Dát tam nějaké cyklo stojany. Může to vypadat dneska i hezky i je to funkční. Uvítali by to místní i cizinci.“ (muž, 55 let)

Odpady a veřejné toalety

Dotázaní by uvítali na náměstí veřejné toalety, které by **fungovaly i o víkendech** – ideálně **automatické a nonstop** „*jako na Kociánce*“. Zároveň poptávají zlepšení okolí současných veřejných toalet, protože průchod před nimi dnes od návštěvy spíše odrazuje.

Podpora místních podnikatelů

Podle některých dotázaných nelze čekat v naději, že situace se vyřeší sama a v případě oživení náměstí je třeba **vytvořit systémovou podporu** z pozice města pro provozovatele místních obchodů a služeb.

Jeden z návrhů např. navrhuje formu dotačních programů:

„Máme tady spoustu nemovitostí, vlastník je někdo jiný než město, ale spousta nemovitostí na náměstí je prázdných. Město by mělo vypsát dotační program, aby sem navrátilo zpátky podnikatele, kteří mají dobrý záměr.“ (žena, 35 let)

V rámci výběrových řízení by se mohli podnikatelé ucházet o prostor se svým plánem a město by ho mohlo částečně dotovat. Tím by se mohla podpořit pestřejší skladba obchodů a předejít stavu, kdy na náměstí „*budou jenom banky, pojišťovny...*“.

S tím souvisí i požadavky na snížení nájmů ploch pod podloubím tak, aby mohla být tato plocha během roku využívána k posezení, tvoření či jiným aktivitám, stejně jako snížení nájmů veřejného prostoru pro předzahrádky.

A nakonec – začít hned a nečekat na velkou revitalizaci

Podle mnohých by bylo skvělé, kdyby se s **drobnými vylepšeními** nemuselo čekat až na plánovanou velkou revitalizaci a mohlo se začít malými kroky co nejdříve. Konkrétně padaly návrhy na více zeleně, záhonů, laviček, herních prvků, stojanů na kola či omezení aut.

Ostatní

„Obava? Akorát že to bude hezký a Česká Třebová nám bude závidět! (smích)“ (muž, 50 let)

Magnetická tabule v rohu náměstí

- Odstranit nebo přemístit na méně exponované místo (dnes „bije do očí“, lidé do ní narážejí, brání ve výhledu) – zvážit umístění do podloubí nebo k infocentru, případně spolu se stojany na kola

QR kódy na náměstí

- Na náměstí jsou městským muzeem umístěny 3 QR kódy na veřejném osvětlení ve formě nerezových tabulek, dostatečně velkých i pro seniory či náhodné návštěvníky – je třeba zkoordinovat jejich zachování s vedením muzea

Hotel Praha

- Vnímán v současné podobě jako „ostuda města“ a „ztracená příležitost“, jak zvýšit úroveň náměstí – řada dotázaných poptává řešení situace a transformaci či znovuotevření objektu

Prostor u kostela a radnice

- Vnímáno jako nevyužitý prostor s potenciálem, u kterého by bylo dobré vyřešit parkující auta
- Zvážit, zda nezapojit do studie revitalizace i parčík u kostela a knihovny

Ulice 17. listopadu – „ulička u Anakondy“

- Místo, kterému by mělo být věnováno více pozornosti – často se zde zdržují bezdomovci a osoby užívající drogy

Co zaznělo nad rámec tématu náměstí

Doprava

- Zvážit zákaz elektrokoloběžek (minimálně v místech, kde je to relevantní)
- Zvážit vybudování parkovacího domu (v docházkové vzdálenosti od náměstí – bývalá Perla)

Turismus

- Zvážit využití osobnosti Magdaleny Dobromily Rettigové v identitě/prezentaci města

- Zvážit nápad na zavedení kyvadlové autobusové dopravy, která by mohla z nádraží rozvážet turisty do okolních městeček a přírody – Ústí samo o sobě podle některých dotázaných turistů dlouho neudrží, chybí důvod zůstat déle

„Turisté by vystoupili na nádraží a mohli jet i o po městečkách v okolí, za přírodou, protože jinak tady tak úplně v Ústí to netáhne, sem přijet. Na náměstí nic není, je tady krásná příroda na turistiku a tak podobně, ale do samotného města sem na týden nepojedete jako třeba do Krumlova.“ (žena, 65 let)

Veřejný prostor a vybavenost

- Zavést pravidla pro umístění boxů doručovacích služeb (Zásilkovny, Alza boxy apod.)
- Doplnit ve městě více dětských hřišť a hřiště na míčové hry
- Zvážit vytvoření vnitřních prostor pro hru dětí za špatného počasí – „venku je toho dost, ale za špatného počasí není kam s dětmi jít“
- Zajistit bezbariérový vstup na novém působišti pošty

Podnikání a nemovitosti

- Zvážit možnost pronajímat menší dílčí části velkých prostor k pronájmu – dnešní velké nájemní plochy jsou údajně drahé a odrážejí drobné zájemce

Správa a komunikace města

- Pokračovat v provozu aplikace Munipolis – hlášení závad funguje a je hodnoceno kladně
- Někteří dotázaní oceňují revitalizaci parku pod divadlem („ten se jim moc podařilo“), stejně jako celkový posun města za poslední roky („je vidět, že změny jsou promyšlené a vzájemně propojené, což dává smysl“)

Proces přípravy revitalizace

- Pozitivně hodnocen zájem města o názory obyvatel a možnost zapojit se do ankety

„Líbilo se mi, jak vedení města komunikovalo ohledně plánovaných změn v podobě města.“ (muž, 25 let)

- Objevily se i skepticky či kriticky laděné komentáře směrem k vedení města – konkrétně narážky na blížící se komunální volby a obecná nedůvěra, že se něco reálně změní, případně kritika, že někteří pracovníci města nereagují na zprávy (podnět na opravy povrchů náměstí).

- 1 Ulička od ul. 17. listopadu – přezdívaná “ulička u Anakondy” – “Vstup na náměstí od kašny je v hrozném stavu a kazí to dojem z této strany.”
- 2 Schody v podloubí – stávají se zde nehody, ideálně označit.
- 3 Nepřehledný přechod bez vyznačení u České spořitelny.
- 4 Problematické místo pro chodce – není zde vidět na přecházení, dochází ke kolizím s auty
- 5 Prostor mezi radnicí a kostelem – místo s potenciálem – “Je to škoda, teď tu stojí auta.” + hlučná klimatizace
- 6 Magnetická tabule – “bije to do očí, je to tam nešťastné, tolik lidí se o ní už bouchlo, překáží ve výhledu” – zvážit její přemístění k infocentru nebo do podloubí, případně její odstranění

Checklist – na co nezapomenout:

Zachování historického rázu a míra modernizace

- ☐ Citlivě přistupovat k využití moderních prvků kontrastujících s historickým rázem a zároveň vybalancovat řešení, které z náměstí nebude dělat „skanzen“
- ☐ Opravit a vyčistit podloubí (opotřeбенé sloupy, povrch)
- ☐ Nepřetěžovat náměstí množstvím prvků

Zeleň a stín

- ☐ Stromy a zeď — jako priorita zejména kvůli stínu a vytvoření příjemnějšího klima
- ☐ Zvážit variantu mobilní zeleně v přenosných nádobách (kvůli zachování multifunkčnosti prostoru)

Vodní prvky

- ☐ Doplnit interaktivní vodní prvek (kanálek na „čvachtání nohou“, trysky ze země, fontána, reference Lanškroun)
- ☐ Doplnit pítka/osvěžovač vody (vč. možnosti umytí rukou)
- ☐ Preferovat interaktivní řešení před čistě statickým/dekorativním prvkem

Lavičky a mobiliář

- ☐ Navýšit počet míst k sezení
- ☐ Umístit posezení primárně do stínu (podloubí, u zeleně) a tak, aby umožňovalo interakci
- ☐ Zvážit variabilní mobiliář pro flexibilní využití prostoru
- ☐ Zachovat posezení v okolí Morového sloupu
- ☐ Veřejné osvětlení - přání zachovat současnou teplou barvu osvětlení (spojováno s historickou atmosférou)

Umělecké, herní a identifikační prvky

- ☐ Zvážit vlastní umělecký prvek/„znak“ náměstí (reference – želva v Olomouci, ruka u místního DDM)
- ☐ Zvážit edukativní rozměr tohoto prvku (např. kovový model města využitelný i školami)
- ☐ Doplnit herní prvky pro širší věkové spektrum – od malých dětí až po dospělé
- ☐ Zvážit využití „rohových míst“ náměstí

Technické a hygienické zázemí

- ☐ Zajistit veřejné WC funkční i o víkendech (zvážit automatický nonstop provoz)
- ☐ Zlepšit okolí a přístup k veřejným toaletám
- ☐ Navýšit počet košů na odpad, tříděný odpad a psí exkrementy
- ☐ Zajistit přípojky elektřiny na ploše náměstí pro pořadatele akcí (220 V i 380 V, jištění 16 a 32 A)

Bezbariérovost, povrchy a cyklo doprava

- ☐ Zajistit co největší bezbariérovost prostoru – zvážit vydláždění v jedné rovině (reference náměstí v Olomouci a Hradci Králové)
- ☐ Zasypat spáry mezi dlažebními kostkami, snížit obrubníky
- ☐ Zajistit bezbariérové nájezdy pro vozíčkáře
- ☐ Doplnit pevně kotvené stojany na kola a koloběžky
- ☐ Zvážit vyznačení cyklopruhu (nemusí být fyzicky oddělený — inspirace u ulice Na Příkopech/TGM)

Auta a parkování na náměstí

- ☐ Pól A – zachovat, případně rozšířit parkování (obava, že náměstí bude bez parkování ještě víc)

mrtvé)

- ☐ Střední pozice – omezit parkovací místa, omezit na krátkodobé/obslužné stání, zásobování, invalidy
- ☐ Pól B – zrušit parkování na náměstí úplně, přesunout ho mimo náměstí (např. bývalá Perla), udělat z náměstí pěší zónu

Gastronomie a posezení

- ☐ Podpořit vznik kaváren či restaurací s venkovním posezením a předzahrádkami
- ☐ Prodloužení otevírací doby provozoven do 18–19 h a o víkendu
- ☐ Podpořit vznik cenově dostupného občerstvení ve stylu „mléčný bar“

Obchody a služby

- ☐ Podpořit podmínky pro návrat obchodu se železářským/kutilským zaměřením, domácími potřebami a náradím (opakovaně jmenovaný „Kovomat“), případně i obchod s ovocem a zeleninou
- ☐ Zvážit prostor pro prodej farmářských produktů (mléko, vejce) i mimo dny trhů
- ☐ Zachovat stávající pekárnu, papírnickví a dlouhodobou prodejnu potravin („Potraviny Kubíček“)
- ☐ Zvážit navrácení pobočky pošty na náměstí
- ☐ Neschovávat infocentrum do boční ulice
- ☐ Preferovat drobné místní podnikatele před velkými řetězci a bankovními/pojišťovacími pobočkami

Kulturní akce a program

- ☐ Vytvořit/vyhradit volnou plochu pro vystoupení s přípojkou elektřiny vedenou zespodu (bez nutnosti stavět pódium)
- ☐ Promyslet návaznost náměstí na okolní „kulturní cesty“ (propojení s dalšími místy, kde se děje kultura)
- ☐ Rozložit kulturní program do celého roku, ne jen do 2–3 velkých akcí
- ☐ Umožnit konání trhů s vyšší frekvencí
- ☐ Zvážit obnovení tradiční pouti na náměstí
- ☐ Zvážit snížení nájmu prodejní plochy pod podloubím pro drobné prodejce a tvůrce

Děti, mládež a mezigenerační zázemí

- ☐ Zvážit vnitřní herní prostor pro zimní měsíce
- ☐ Zvážit zázemí/klub pro teenagery (chybí místo, kam jít po škole)
- ☐ Zvážit prostor podporující mezigenerační setkávání (např. plocha k tanci/vystoupení)

Regulace reklamy a vizuální kultivovanost

- ☐ Zvážit obecně závaznou vyhlášku regulující reklamní zařízení
- ☐ Vytvořit doporučení/guidelines pro vzhled vývěsních štítů, případně jednotné grafické prvky
- ☐ Řešit odstranění/omezení současného vizuálního smogu na fasádách

Podpora podnikání

- ☐ Zvážit dotační program na návrat/podporu podnikatelů do prázdných prostor
- ☐ Podpořit přiměřenou výši nájmu v prostorách na náměstí
- ☐ Zvážit podporu města pro provozovny zřizující venkovní posezení

Fázování a rozsah zásahu

- ☐ Zvážit realizaci drobných, rychle proveditelných kroků ještě před velkou revitalizací